

ÅRSRAPPORT FÖR AKTIVITETEN GEODATA FÖR KLIMATANPASSING, ÅR 2021

Första året med ny nationell geodatastrategi för 2021-2025

Arbetet lett av Åsa Sjöström och Karin Hjerpe, SMHI

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
SAMMANFATTNING AV ARBETET I AKTIVITETEN UNDER ÅRET.....	3
1. VAD VI ÖNSKAT UPPNÅ OCH VAD VI LYCKATS UPPNÅ UNDER ÅRET	4
1.1 <i>Syfte och mål</i>	4
1.1.1 <i>Nyttor som vi genererat med arbetet</i>	5
1.1.2 <i>Intressenter för arbetet</i>	6
2. FORTSÄTTNING I ARBETET	6

Sammanfattning av arbetet i aktiviteten under året

Aktiviteten har genomförts inom ramen av Geodatarådets handlingsplan för året 2021.

Aktiviteten har sin grund i den nationella geodatastrategin som gäller för 2021-2025.

I den nationella geodatastrategin finns utpekade samhällsutmaningar med mål om vad som behöver göras. Vårt arbete kommer utifrån samhällsutmaningen Klimatanpassning och följande uppsatta mål om:

- *”Geodata används till sin fulla potential för att möta effekter av ett förändrat klimat.”*
- *”Användaren förstår vilka data som är lämpliga att använda för olika ändamål”.*
- *”Klimatanpassningsaktörer har tillgång till välutvecklat stöd för användning av geodata till klimatanpassningsaktörer, till exempel genom information, metodstöd och verktyg”.*

Fördjupningsgruppens sammansättning har ändrats över tid. Den leds av SMHI. I gruppen ingår länsstyrelsen i Värmland, Rymdstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Boverket, Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens geotekniska institut samt Lantmäteriet. Även Trafikverket och Skogsstyrelsen har anmält intresse för att delta i arbetet.

Fördjupningsgruppen har träffats tre gånger under året. Gruppen har nära samarbete med projektet ”Användarstöd – Metadata” samt en arbetsgrupp inom Myndighetsnätverket för klimatanpassning benämnt ”Klimatanpassningspaket” och har som ambition att förankra och vidareförädla resultaten från dessa.

Inom projektet ”Användarstöd - Metadata” har flertalet möten genomförts inklusive tre förankringsmöten med Lantmäteriets ledningsgrupp för verksamhetsområde Geodata samt ett möte med Geodatarådets styrgrupp och därefter ett möte med Geodatarådet för vägledning kring fortsatt arbete. Inom ramen för arbetet har en filmad presentation över förslaget tagits fram samt ett dokument som kortfattat beskriver förslaget, konsekvenser och nytta med en implementering. Arbetet med metadata under 2021 bygger på föregående års projekt ”Geodata för klimatanpassning – Metadata”, ett samarbete mellan Geodatarådets fördjupningsgrupp inom Klimatanpassning och Myndighetsnätverket för Klimatanpassning, och syftar till att nå samsyn och beslut kring implementering av framtaget förslag. Mer om förslaget går att läsa här: [Metadata för klimatanpassning | Lantmäteriet \(lantmateriet.se\)](#). Under 2021 har Sven Vasseur, Fredrik Persäter och Eva Ugglan från Lantmäteriet arbetat aktivt med frågan.

Inom arbetsgruppen ”Klimatanpassningspaket” har ca 5 möten och 5 workshops genomförts under 2021. Projektet syftar till att undersöka hur man på bästa sätt kan möta klimatanpassningsaktörers behov av stöd i form av grupperingar/ paket av geodata och tillhörande stödmaterial knutet till efterfrågade och prioriterade teman eller händelsescenarios. Målsättningen är även att skapa en grund för ett långsiktigt arbete med och förvaltning av paket av geodata och stödmaterial. I arbetsgruppen ingår Berit Frödén från SMHI, Susanne Ingvander och Tobias Beckius från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Cecilia Näslund från Boverket, Kerstin Konitzer från Statens geotekniska institut, Björn Lovén från Rymdstyrelsen, Karin de Beer från Länsstyrelsen i Värmland, Linus Johnsson från Länsstyrelsen i Kalmar län, Malin Lind och Isabelle Johnsson från Trafikverket, Sven Vas-seur och Eva Ugglå från Lantmäteriet samt projektledarstöd från SMHI. Myndighetsnätverket för klimatanpassning finansierar projektet som avslutas sista december 2021.

I. Vad vi önskat uppnå och vad vi lyckats uppnå under året

I.1 SYFTE OCH MÅL

Det vi gemensamt har önskat uppnå med årets arbete för respektive projekt är:

Användarstöd – Metadata: En förankring av det förslag som togs fram under förra årets projekt hos berörda myndigheter och ett beslut hos Lantmäteriet gällande en uppdatering av den nationella metadataprofilen i enlighet med förslaget.

Klimatanpassningspaket: Genomföra en pilot av tre framtagna klimatanpassningspaket, utvärdera resultatet och ta fram rekommendationer kring fortsatt arbete med fokus på arbetsprocess för att skapa, publicera och förvalta klimatanpassningspaket, ramar för förvaltning, roller, ansvar, tekniska lösningar samt rekommendationer för implementering. Kommunikation av projektets resultat under ett slutseminarium då alla intresserade är välkomna att delta.

Det vi uppnått med årets arbete är för respektive projekt:

Användarstöd – Metadata: Deltagande myndigheter i den arbetsgrupp som under 2020 tog fram det aktuella förslaget kring metadata har arbetat med förankring inom den egna myndigheten under året. Presentation av förslaget och dialog har förts med Lantmäteriets ledningsgrupp för verksamhetsområde Geodata som ser och förstår behovet. Målsättningen är att under hösten få ett beslut från Lantmäteriet kring fortsatt inriktning.

Lantmäteriet har även vänt sig till Geodatarådet för stöd i frågan och under hösten togs en filmad presentation fram som beskriver förslaget, nyttor samt hur lösningen skulle kunna implementeras. Geodatarådets medlemmar fick ta del av filmen inför geodatarådsmötet den 23 september under vilket

förslaget diskuterades och representanterna fick lämna sin syn på det. Förslaget mottogs mycket positivt av Geodatarådets medlemmar.

Klimatanpassningspaket: Tre pilotpaket har tagits fram inom händelsetema värmebölja/höga temperaturer, översvämning från skyfall samt markrörelser. Pilotpaketen har publicerat i Planeringskatalogen med stöd av metadata samt på klimatanpassning.se och en mindre referensgrupp bestående av kommunrepresentanter har hjälpt till med att utvärdera paketen. Själva paketen består av geodata, tillhörande stödmaterial samt en handledning som ger användaren stöd i hur paketet är tänkt att användas. Syftet med klimatanpassningspaketet är att främja och ge stöd till kommunalt klimatanpassningsarbete, med fokus på kommunal fysisk planering. Under senare delen av hösten kommer gruppen att arbeta med att skapa en grund för ett långsiktigt arbete genom att ta fram en arbetsprocess för att skapa, publicera och förvalta klimatanpassningspaket och ta fram ramar för förvaltning, roller, ansvar, tekniska lösningar samt ta fram rekommendationer för implementering. Under början av nästa år kommer ett slutseminarium att genomföras för att presentera projektets resultat.

1.1.1 NYTTOR SOM VI GENERERAT MED ARBETET

De nyttor som vi gemensamt uppnått med årets arbete är för respektive projekt:

Användarstöd – Metadata:

- Ökad förståelse för processen gällande implementering
- Tydliggörande av förslaget med fokus på nyttor och konsekvenser
- Arbetat med förankring av behovet och ökat kunskapen inom området.
- Ökat engagemanget för frågan

Klimatanpassningspaket:

- Påbörjat arbetet med att möta klimatanpassningsaktörers behov av att lättare hitta och använda geodata och stödmaterial inom efterfrågade teman/händelsescenarier/användningsområden genom skapande av listor eller paketeringar.
- Påbörjat arbetet med att möta klimatanpassningsaktörers behov gällande ökad sökbarhet av geodata för klimatanpassning.
- Skapar en grund och goda förutsättningar för ett långsiktigt arbete med framtagande av klimatanpassningspaket samt förvaltning av dessa till nytta för klimatanpassningsaktörer.
- Projektet har bidragit till kunskap och samsyn hos ingående myndigheter kring framtagande av klimatanpassningspaket.

Med att fått ut dessa nyttor av aktiviteten så har vi bidragit till Sveriges genomförande av agenda 2030 och då särskilt inom målområde 11 - Hållbara städer och samhällen samt målområde 13 - Bekämpa klimatförändringarna.

1.1.2 INTRESSENER FÖR ARBETET

De nyttor vi genererat har varit till nytta för följande aktörer för respektive projekt:

Användarstöd – Metadata: Lantmäteriet och ingående myndigheter i förra årets projekt ”Geodata för klimatanpassning – metadata” samt Geodatarådets medlemmar genom en ökad kunskap och engagemang för frågan.

Klimatanpassningspaket: Ingående myndigheter i projektet genom ökad kunskap, ökad samsyn samt goda förutsättningar för ett vidare arbete med framtagande av klimatanpassningspaket, vilket på sikt kommer att stödja samhällets klimatanpassningsaktörer och därmed bidra till samhällets anpassning till ett klimat i förändring.

2. Fortsättning i arbetet

Under nästa år kommer aktiviteten fortsätta inom ramen av Geodatarådets handlingsplan för 2022. Ramarna och fokus för nästa års arbete kommer att fastställas under början av 2022. Preliminärt är målsättningen att driva arbetet med metadata vidare under förutsättning att Lantmäteriet väljer att uppdatera befintlig metadataprofil i enlighet med föreslaget upplägg. Arbetet innebär rent konkret att etablera en nationell redaktion för sektorsmetadata för klimatanpassning i form av pilot. Likaså är målsättningen att ta arbetet med att ta fram klimatanpassningspaket vidare till nästa steg under förutsättning att årets pilot faller väl ut.

Alternativa projekt för nästa år undersöks också och kommer att fattas beslut om under januari 2022.